

Nr 40.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1949/50 till veterinärinrättningen i Skara m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

I årets statsverksproposition (IX H. T. p. 43) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på särskild proposition i ämnet för budgetåret 1949/50 beräkna till Veterinärinrättningen i Skara: Avlöningar, Omkostnader samt Inredning och utrustning anslag å resp. förslagsvis 122 000 och 32 000 kronor samt reservationsvis 18 500 kronor.

Därefter har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 25 februari 1949 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 90, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag förelagt riksdagen de förslag, som återgivas i följande i propositionen intagna

Sammanfattning.

I propositionen föreslås, att vissa ändringar skola vidtagas i organisationen av och verksamheten vid veterinärinrättningen i Skara.

I fråga om organisationen förordas bland annat, att antalet ledamöter i inrättningens nämnd skall minskas från sex till tre samt att föreståndaren för den ena av inrättningens båda avdelningar skall erhålla uppdrag att vara platschef och i denna egenskap vara självskriven ledamot av nämnden.

Beträffande verksamheten föreslås, att den till inrättningen knutna hovslagarskolan skall nedläggas samt att i samband därmed den på övergångsstat placerade förutvarande föreståndaren för inrättningen skall överföras å indragningsstat.

Slutligen hemställs, att till veterinärinrättningen i Skara för budgetåret 1949/50 måtte anvisas

dels till avlöningar ett förslagsanslag å 122 300 kronor,

dels till omkostnader ett förslagsanslag å 24 400 kronor,

dels till inredning och utrustning ett reservationsanslag å 75 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet även behandlat två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 259 av herr *Isaksson m. fl.* och II: 327 av herr *Onsjö m. fl.*, i vilka motioner hemställts att riksdagen måtte besluta, att hovslagarskolan vid inrättningen skulle bibehållas, samt anvisa för ändamålet erforderliga medel.

Inledning.

I skrivelse den 15 juli 1948 har styrelsen för veterinärhögskolan — med överlämnande av en framställning i ämnet från nämnden för veterinärrättningen i Skara — hemställt, att förevarande anslag för nästa budgetår måtte uppföras med respektive 144 085, 38 400 och 73 350 kronor. Styrelsen har därvid förordat, bland annat, att den för innevarande budgetår gällande staten för veterinärrättningens rörelse skulle fastställas även för budgetåret 1949/50. Vid skrivelsen har såsom bilaga fogats bland annat en sammanställning med uppgift å medelsåtgång och behållning vid slutet av budgetåret 1947/48 å anslagen för sagda budgetår. Enligt denna sammanställning hade inrättningens rörelse under ifrågavarande budgetår lämnat ett underskott å omkring 91 000 kronor.

Högskolestyrelsen har vidare i anledning av vad sålunda framkommit om resultatet av rörelsen under budgetåret 1947/48 i skrivelse den 5 oktober 1948 inkommit med utredning i ämnet. I skrivelsen har styrelsen även framställt vissa erinringar mot nämndens medelsförvaltning under budgetåren 1946/47 och 1947/48. Vid denna skrivelse har fogats, bland annat, dels ett den 31 augusti 1948 dagtecknat yttrande av nämnden, dels ett av denna den 4 september 1948 upprättat förslag till stat för rörelsen, dels slutligen av intendenten vid veterinärhögskolan uppgjorda sammanställningar över inrättningens rörelse under budgetåren 1946/47 och 1947/48. Enligt dessa sammanställningar har inrättningens rörelse under nämnda budgetår lämnat underskott å 57 311 kronor 68 öre respektive 91 002 kronor 90 öre.

Slutligen har styrelsen med utlåtande den 17 december 1948 överlämnat en av nämnden i skrivelse den 11 december 1948 gjord framställning om anvisande av ytterligare medel för vissa ändamål och om tillstånd att med visst belopp få överskrida den i omkostnadsstaten för innevarande budgetår ingående delposten till bränsle, lyse och vatten. Utlåtandet innebär bland annat att det i styrelsens framställning den 15 juli 1948 åskade beloppet till inredning och utrustning minskas till 66 350 kronor.

Med anledning av innehållet i högskolestyrelsens förenämnda skrivelse den 5 oktober 1948 uppdrog Kungl. Maj:t genom beslut den 15 i samma månad åt statens sakrevision att i samråd med riksräkenskapsverket granska veterinärrättningens förvaltning under budgetåren 1946/47 och 1947/48 samt att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till de åtgärder, vartill granskningen kunde föranleda.

Till fullgörande av detta uppdrag har statens sakrevision med skrivelse

den 31 januari 1949 överlämnat en över resultatet av granskningen upprättad promemoria.

I ärendet ha statskontoret och styrelsen för veterinärhögskolan, den senare efter hörande av nämnden för veterinärrättningen i Skara och lärarkollegiet vid högskolan, avgivit infordrade utlåtanden. Härjämte har professorn vid veterinärhögskolan B. Carlström inkommit med en skrift i ämnet. Vid nämndens yttrande ha fogats särskilda yttranden av professorerna O. Svanberg och E. Åkerblom, föreståndaren för hovbeslagsavdelningen vid veterinärrättningen V. Behm, jordbruksassistenten vid försöksjordbruket samt agronomen H. Isacsson å Lantbruksförbundets revisionsbyrå i Skara.

Inrättningens organisation m. m.

Genom beslut av 1944 års riksdag (prop. nr 188; r. skr. nr 402) ändrades veterinärrättningen i Skara från att från början ha utgjort den äldsta veterinärvetenskapliga undervisningsanstalten i landet — grundad på enskilt initiativ år 1774 — till att utgöra en institution för husdjursjukvård, undervisning i hovbeslag samt hov- och klövvård ävensom bedrivande av vetenskapliga undersökningar rörande husdjurens sjukdomar.

Inrättningen är organiserad på en klinik- och en försöksavdelning, den förra under ledning av en klinikchef och den senare med en försöksledare som chef. Klinikavdelningen omfattar en stationär klinik och en poliklinik, vid vilka djursjukvård och vetenskaplig forskning skola utövas, samt en smedja vartill knutits en hovbeslagsskola. Enligt inrättningens stadga äro smedjan och skolan organisatoriskt fogade till klinikavdelningen, men ha tills vidare genom särskilt beslut av Kungl. Maj:t underställts förutvarande föreståndaren vid inrättningen, vilken överförts på övergångsstat.

Försöksavdelningen innefattar den forskningsverksamhet rörande husdjurens sjukdomar, vilken bedrivs med utnyttjande av inrättningens försöksjordbruk och ett laboratorium.

Den närmaste ledningen av inrättningen utövas enligt stadga den 26 oktober 1945 (nr 697) av en nämnd bestående av sex ledamöter, vilka tillsättas av Kungl. Maj:t. Nämnden skall utöva den närmaste uppsikten över verksamheten och ekonomin samt besluta rörande löpande utgifter för inrättningen m. m. Den har två lokala ledamöter. Dessa äga besluta i frågor, vilka röra den rent lokala förvaltningen och påkalla skyndsamt avgörande. Enligt stadgan åligger det vidare styrelsen för veterinärhögskolan att ha högsta uppsikten över verksamheten, att handha förvaltningen av inrättningens fastigheter, fonder och övriga medel samt att öva inseende över inrättningens ekonomi och besluta i viktigare utgiftsfrågor. Inrättningens medelsförvaltning handhaves av intendenten vid veterinärhögskolan under inseende av högskolans rektor och styrelse. Närmare bestämmelser angående den ekonomiska förvaltningen skola enligt stadgan meddelas av högskolestyrelsen, i den mån Kungl. Maj:t icke härom förordnar.

Enligt propositionen nr 188/1944 beräknades *engångskostnaderna* i samband med omorganisationen till sammanlagt 622 100 kronor. Bortsett från beräknade kostnader för byggnadsarbeten skulle engångskostnaderna för försöksavdelningen, 122 200 kronor, enligt utfästelse gäldas av Skandinaviska kreatursförsäkringsbolaget, medan engångskostnaderna för klinikavdelningen skulle gäldas av, förutom vissa behållna försäljningsmedel, överskottsmedel uppkomna vid export av hästar. Kungl. Maj:t anvisade i enlighet härmed den 20 december 1946 av hästförsäljningsmedlen ett belopp av 23 000 kronor för klinikavdelningens inrednings- och utrustningskostnader ävensom diverse engångskostnader.

De *årliga utgifterna* beräknades enligt propositionen nr 188/1944 till 57 600 kronor för försöksavdelningen och till 37 000 kronor för kliniken. Härvid hade dock avräknats inrättningens beräknade rörelseinkomster, 24 800 kronor, varav 2 000 kronor å försöksavdelningen och 22 800 kronor å klinikavdelningen. Vad angår finansieringen av sagda utgifter skulle ett belopp å 57 600 kronor, motsvarande det för försöksavdelningen beräknade beloppet, under verksamhetens två första år enligt utfästelse tillskjutas av Skandinaviska kreatursförsäkringsbolaget och erläggas i förskott vid vardera verksamhetsårets början. De årliga utgifterna för klinikavdelningen skulle redan från början gäldas av statsmedel.

Sakrevisionens granskning.

Den av Kungl. Maj:t anbefallda granskningen av veterinärinrättningens rörelse har innefattat dels en granskning av räkenskaperna och vissa andra kamerala förhållanden vid inrättningen, dels en saklig granskning av verksamheten vid de olika avdelningarna. I anledning av resultatet av framför allt den sakliga granskningen har sakrevisionen föreslagit vissa relativt genomgripande förändringar med avseende å såväl inrättningens organisation som den vid inrättningen bedrivna verksamheten. Sålunda har förordats, bland annat, att nämnden skall avskaffas, att vissa förändringar rörande personalens tjänstgörings- och avlöningsförhållanden skola genomföras, att den vid inrättningen bedrivna hovslagarutbildningen skall upphöra samt att försöksjordbruket skall bedrivas efter i viss mån ändrade riktlinjer.

Vid granskningen har framkommit, att de ungefärliga resultaten av inrättningens rörelse under budgetåren 1946/47 och 1947/48 varit följande, därvid till jämförelse angivits vad som beräknats vid 1944 års omorganisation.

	Beräknat resultat	Resultat 1946/47	Resultat 1947/48
Kliniken	+ 15 000	— 1 635	— 19 803
Försöksavdelningen	+ 2 000	— 58 823	— 46 017
Smedjan	+ 3 000	+ 1 943	+ 527
Skogen	+ 2 000	— 1	+ 218
Fonderna	+ 2 800	+ 2 654	+ 3 004
	+ 24 800	— 55 862	— 62 071

Under granskningen har vidare uppmärksammats, att inrättningen den 30 juni 1948 häftade i skuld för beställd materiel och verkställda byggnadsarbeten för över 56 000 kronor.

Mot de av *smedjan* och *hovbeslagsskolan* redovisade resultaten under de båda budgetåren har icke framställts någon saklig anmärkning bland annat med hänsyn till de förutsättningar, varifrån man utgått vid driftens genomförande. Däremot har sakrevisionen ingått på frågan, huruvida dessa förutsättningar numera vore i allo riktiga och mest rationella. I anslutning härtill har sakrevisionen ansett sig böra föreslå, att hovslagarutbildningen skulle nedläggas och att *smedjan* skulle bibehållas huvudsakligen som ett komplement till klinikavdelningen och därvid direkt underställas klinikchefen. Vidare har beträffande *smedjan* föreslagits, att till utfyllnad av arbetet å klinikavdelningen allmän hovvårdsverksamhet skulle komma i fråga i begränsad utsträckning, dock till en taxa, som helt täckte självkostnaderna icke blott för materiel m. m. utan även för personalen, i den del densamma toges i anspråk för arbetet i fråga. Rörande det framtida behovet av arbetskraft vid *smedjan* har sakrevisionen uttalat, att detsamma syntes kunna fyllas, om vid *smedjan* funnes anställd en hovslagare i Ce 11, men att det vid ett maximalt och rationellt utnyttjande av *smedjans* kapacitet kunde visa sig erforderligt med ytterligare en hovslagare, vilken borde placeras i lönegrad Cg 9. Till stöd för förslagen har i promemorian anförts i huvudsak följande.

Den vid *smedjan* åt allmänheten utförda hovvården visade en tydligt sjunkande tendens. Utöver ren hovvård utförde *smedjan* även reparations- och smidesarbeten åt kunder och åt försöksavdelningen. Något direkt behov av en till inrättningen knuten *smedja* förelåge dock ej för denna avdelning, vars jordbruk hade möjlighet att anlita andra *smedjor* i trakten. Däremot hade kliniken behov av en hovslagare med *smedja* för nödig hov- och klövvård, sjukbeslag samt enklare smidesarbeten.

Vad anginge den till *smedjan* knutna hovslagarutbildningen, som leddes av den i det föregående omnämnde befattningshavaren å övergångsstat samt en instruktionssmed, hade denna tidigare bedrivits vid en årlig kurs medan man numera sökte genomföra en höst- och en vinterkurs, vardera om 3½ månader. Det hade emellertid visat sig allt svårare att få kurserna fullbelagda. Ej heller till de vid lantbruksinstitutet i Alnarp bedrivna kurserna hade maximalt antal elever anmält sig. Enligt vad sakgranskningen utvisat skulle vidare ett upprätthållande av skolans verksamhet sammanlagt kräva investeringar i byggnad, inredning och utrustning, som icke komme att understiga lågt räknat 50 000 kronor. Med hänsyn till den begränsade elevtillströmningen till den statliga hovslagarutbildningen samt till de kapitalinvesteringar, som syntes ofrånkomliga, därest hovslagarutbildningen vid skolan i Skara i fortsättningen skulle bedrivas som förut, ifrågasatte sakrevisionen, huruvida det vore ekonomiskt försvarligt att bibehålla den nuvarande splittringen på tre skolor. Eleverna vid inrättningen i Skara kunde beredas plats vid Alnarp och till en mindre del vid veterinärhögskolan.

Rörande det närmare innehållet i sakrevisionens promemoria torde utskottet få hänvisa till s. 5--13 i propositionen.

Yttrandena.

En redogörelse för i ärendet avgivna utlåtanden finnes intagen å s. 13—17 i propositionen.

Beträffande förslaget om nedläggande av hovbeslagsskolan har *nämnden* för inrättningen bland annat anfört, att landets behov av hovslagare torde komma att ökas. Enligt vad nämnden inhämtat vore vidare hästbeståndet i Stockholm med omnejd numera i stadigt avtagande, vilket tvingat veterinärhögskolans hovbeslagsavdelning att för erhållande av tillräckligt material bedriva ambulatorisk verksamhet. Dessa förhållanden talade för ett bibehållande av hovbeslagsskolan i Skara, särskilt som Skaraborgs län synetes komma att bibehålla sin tidigare rangplats som ett av de främsta hästavelsområdena i landet. Nämnden avstyrkte därför bestämt, att skolan nedlades.

Professorn E. Åkerblom har i sitt yttrande anfört, att starka skäl talade för ett bibehållande av veterinärinrättningens hovslagar-skola. Härom har anförts bland annat följande.

Årsbehovet av hovslagare kunde uppskattas till 58—67. Även om plats kunde beredas för flera hovslagareelever vid veterinärhögskolan och lantbruksinstitutet i Alnarp borde hovslagar-skolan i Skara fortsätta sin verksamhet av flera skäl. Rekryteringen av hovslagare från västra Sverige skulle nämligen med all sannolikhet bliva lidande på ett nedläggande av denna senare. Sedan statligt stöd till hovvårdsföreningar och enskilda hovslagare i ambulering praktiskt införts, hade efterfrågan på yrkesmän stegrats avsevärt. Två hovslagar-skolor vore, även om de tillsammans kunde mottaga 60 elever per år, icke tillräckliga för att dels besätta vakanta tjänster, dels besätta nyinrättade tjänster i områden, där förut hovslagare ej funnits. Vidare vore krafter verksamma för att ingen skulle få utöva hovslagaryrket med mindre vederbörande först genomgått en av statens hovslagar-skolor. Det vore därför nödvändigt, att utbildningsmöjligheterna ökades.

Föreståndaren för hovbeslagsavdelningen V. Behm har i sitt yttrande framhållit betydelsen av att hovslagarutbildningen vid inrättningen finge fortsättas. Till stöd härför har anförts bland annat, att efterfrågan på hästar och därmed även hovslagare troligen åter komme att stegras. I yttrandet har även erinrats om att medel årligen ansloges för hovvårdskurser och att hovvårdsföreningar bildades i syfte att propagera för en bättre hovvård, varjämte statsunderstöd utdelades till elever vid hovslagar-skolor för att stimulera utbildningen.

I sitt utlåtande har *styrelsen för veterinärhögskolan* bland annat anfört, att sakrevisionen icke kunde anses ha förebragt tillräcklig utredning för sitt förslag om hovslagar-skolans omedelbara nedläggande, även om vissa icke helt värdelösa fördelar därigenom skulle stå att vinna, framför allt i ekonomiskt avseende. Det borde i detta sammanhang uppmärksammas, att statsmakterna så sent som år 1944 lämnat utan erinran framlagda förslag om utökning av undervisningen till två årskurser för civila hovslagare. Styrelsen har vidare anfört, att ett nedläggande av hovslagar-skolan skulle medföra behov av ytterligare personal för hantlangning vid operationer och annan djurbehandling.

Anslagsäskanden.

Styrelsen för veterinärhögskolan har hemställt, att för budgetåret 1949/50 inrättningens avlöningsanslag måtte höjas med 22 085 kronor till 144 085 kronor, omkostnadsanslaget med 36 600 kronor till 68 600 kronor samt anslaget till inredning och utrustning med 47 850 kronor till 66 350 kronor. Därjämte har hemställts om medel till täckning av förpliktelser å tillhopa 25 695 kronor, som nämnden iklätt sig för av byggnadsstyrelsen utförda byggnadsarbeten vid försöksavdelningen.

Rörande den närmare beräkningen av anslagsbehoven samt sakrevisiönens förslag i anslagsfrågorna m. m. hänvisas till redogörelsen å s. 17—27 i propositionen.

Departementschefen.

Departementschefen har anfört:

»Såsom framgår av sakrevisiönens promemoria har det ekonomiska resultatet av verksamheten vid veterinärinrättningen i Skara efter omorganisationen blivit väsentligt sämre än vad som från början förutsetts. Orsakerna härtill äro flera. I viss mån synes man sålunda i de utredningar, som lågo till grund för beslutet om omorganisationen, ha beräknat kostnaderna för verksamheten för lågt och även överskattat inkomstmöjligheterna, särskilt vad angår avkastningen av det till inrättningen hörande jordbruket. Till stor del måste emellertid förklaringen till de stora underskotten sökas däri, att inrättningens nämnd, vilken enligt gällande instruktion endast ägt besluta rörande löpande utgifter, fattat beslut i ärenden av stor ekonomisk räckvidd och därvid bortsett från de begränsningar, som fastställda stater angivit. Även om de byggnadsföretag och den anskaffning av inventarier, som sålunda kommit till stånd, i stort sett få anses ha varit till nytta för inrättningen, ha statsmakterna uppenbarligen genom nämndens förfarande undandragits möjligheten att bestämma omfattningen och takten av den upprustning, som kan ha varit erforderlig utöver vad som förutsågs vid fattandet av beslutet om omorganisationen. Härtill kommer att nämnden ej i allo synes ha ägnat inrättningens ekonomiska frågor den omsorg, som varit påkallad.

Det förhållandet, att verksamheten vid inrättningen dragit och väl även i fortsättningen måste väntas draga ej oväsentligt större kostnader än som tidigare förutsetts, aktualiserar frågan, om verksamheten bör uppehållas. Rörande denna fråga vill jag framhålla, att det arbete, vilket bedrivs såväl vid den stationära kliniken och polikliniken som vid försöksavdelningen, synes vara av betydande värde ur jordbrukets och den veterinärmedicinska forskningens synpunkt. Jag anser det därför i och för sig önskvärt, att detta arbete skall få fortsätta. Emellertid måste man självfallet vid frågans

avgörande även se till kostnaderna för verksamheten. Medelsåtgången under de båda senaste budgetåren torde dock ej böra tagas som en måttstock för de anslag, vilka kunna behövas i fortsättningen. Det synes därför lämpligt, att man skall taga definitiv ställning till frågan först då någon tids erfarenhet vunnits rörande det resultat, som rörelsen kan utvisa, därest den drives under mer normala förhållanden och med strängare aktgivande på de ekonomiska faktorerna än vad som hittills skett. Jag anser alltså, att verksamheten tills vidare bör fortgå men att frågan om inrättningens fortbestånd efter lämplig tids förlopp bör upptagas till förnyad prövning.

Därest frågan om verksamhetens framtida bedrivande på dylikt sätt hålles öppen tills vidare, är det självfallet angeläget, att nya investeringar ej skola göras i vidare mån än som oundgängligen erfordras även på kortare sikt. Det är vidare nödvändigt, att de brister i fråga om inrättningens organisation, som visat sig föreligga, avhjälpas, samt att alla möjligheter att förbättra det ekonomiska resultatet av verksamheten tillvaratagas. Jag kommer därför att föreslå vissa förändringar i fråga om såväl organisationen som verksamhetens omfattning.

Sakrevisionen har förordat, att inrättningens nämnd och dennas lokala delegation skulle avskaffas och rörelsen direkt läggas under veterinärhögskolans styrelse. Samtidigt skulle klinikchefen utses till platschef med uppgift att leda verksamheten på platsen och med befogenhet att fatta beslut i ärenden, som påkallade skyndsamma avgöranden. Detta förslag kan jag delvis biträda. Jag ansluter mig sålunda till förslaget att den ene av de båda avdelningsföreståndarna skall utses till platschef med de befogenheter, som sakrevisionen angivit. För uppdraget som platschef bör utgå ett arvode av 1 200 kronor för år. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta, vilken av föreståndarna som skall utses härtill. Däremot kan jag ej ansluta mig till förslaget om avskaffande av inrättningens nämnd. Den tanke, som torde ha legat bakom beslutet om inrättande av nämnden, nämligen att veterinärhögskolans styrelse ej borde betungas med den direkta ledningen av verksamheten utan att denna borde anförtros åt ett organ med betydande lokal anknytning, synes mig i och för sig alltjämt bärande. De mindre goda erfarenheterna av den hittills tillämpade organisationsformen torde ej böra tillskrivas organisationsformen i och för sig utan den missuppfattning, som förelegat i fråga om nämndens befogenheter. Jag anser därför, att nämnden bör bibehållas, ehuru i något förändrad form. Till en början synes sålunda antalet ledamöter i nämnden böra begränsas. Enligt min mening är det för de uppgifter, som i fortsättningen böra ankomma på nämnden, tillräckligt, om denna består av tre ledamöter. Veterinärhögskolans rektor och platschefen böra vara självskrivna ledamöter och den förre liksom hittills tillika ordförande. Den tredje ledamoten, som bör representera jordbruket i orten, bör utses av Kungl. Maj:t. Den anknytning till den lantbrukskemiska forskningen, som man nu velat trygga genom föreskriften om att professorn i lantbrukskemi vid lantbrukshögskolan skall vara självskrivnen ledamot, torde bliva tillräckligt tillgodosedd, därest, såsom jag i det följande skall

förorda, försöksavdelningens arbetsplaner underställas överinspektören för försöksväsendet på lantbrukets område.

Självfallet bör i fortsättningen klart angivas, vilka befogenheter som skola tillkomma platschefen och nämnden. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, veterinärhögskolans styrelse att meddela erforderliga forskrifter härom.

Medelsförvaltningen vid inrättningen torde liksom hittills böra handhas av intendenten vid veterinärhögskolan. Någon särskild gottgörelse här för bör ej utgå.

Uppdraget att tjänstgöra som platschef kommer, såsom framhållits både i sakrevisionens promemoria och i vissa yttranden, att medföra en ej oväsentlig arbetsbelastning för vederbörande avdelningsföreståndare. Jag kan dock ej tillstyrka förslaget, att det på grund härav skulle inrättas en tjänst som kanslibiträde i lönegrad Ce 11, vars innehavare skulle ha till huvuduppgift att ombesörja den lokala räkenskapsföringen och vissa andra kamerala uppgifter. Däremot bör anslaget för tillfällig arbetskraft bestämmas så, att möjlighet finnes att anlita lämplig person för erforderlig räkenskapsföring och liknande uppgifter. Vidare synes det med hänsyn till omfattningen av arbetet å kliniken angeläget, att klinikchefen skall erhålla biträde av en assistent. För denne torde böra tillämpas samma löneställning och befordringsgång, som gäller för assistenter vid veterinärhögskolan.

Vad härefter angår frågan om eventuell inskränkning eller omläggning av verksamheten vid inrättningen vill jag först framhålla att, såsom redan antytts, enligt min uppfattning verksamheten såväl å försöksavdelningen som å den stationära kliniken och polikliniken bör fortsätta. Den omläggning av jordbruksdriften å försöksavdelningen, som sakrevisionen förordat, synes dock böra vidtagas. Huruvida utarmningsförsöken, såsom veterinärhögskolans styrelse och nämnden ansett, böra få fortsätta i mycket begränsad omfattning, torde få bli beroende på om så anses kunna ske utan att det i staten upptagna resultatet av jordbruksdriften äventyras. Jag tillstyrker likaså förslaget, att planerna för den vid denna avdelning bedrivna försöks- och forskningsverksamheten skola underställas överinspektören för försöksväsendet på lantbrukets område. Det slutliga fastställandet av planerna bör givetvis ankomma på styrelsen för veterinärhögskolan.

Förslaget, att en del av veterinärkandidaternas praktiska kliniktjänstgöring skulle förläggas till inrättningen, synes innebära åtskilliga fördelar. Jag är emellertid ej nu beredd att taga ställning till detsamma. Bland annat synes det böra närmare övervägas, om denna utbildning bör vara obligatorisk eller frivillig. Under sådana förhållanden synes icke heller frågan om anvisande av medel för kandidaternas rese- och bostadskostnader nu böra upptagas till prövning.

Under det att bibehållandet av nyssnämnda grenar av verksamheten vid inrättningen torde vara väl motiverat, är enligt min mening förhållandet ett annat i fråga om verksamheten vid hovslagarskolan och smedjan. Jag vill erinra om att elevanslutningen till skolan under senare år varit ringa,

samtidigt som ett ganska stort antal platser som hovslagareelever varit obesatta såväl vid veterinärhögskolan som vid Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut. Härtill kommer att det med hänsyn till det synnerligen dåliga skick, vari framför allt elevbostäderna befinna sig, icke torde vara möjligt att uppehålla skolan utan att betydande belopp nedläggas på förbättring av lokalerna. Jag förordar därför, att hovslagarutbildningen vid inrättningen skall upphöra från och med ingången av nästa budgetår. I samband därmed torde, såsom sakrevisionen föreslagit, den nu å övergångsstat placerade förutvarande föreståndaren för inrättningen bära överföras å indragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet. Han bör därvid bibehållas vid nuvarande löneförmåner utom provisoriskt lönetillägg, dock att endast halvt dyrtids- och kristillägg skall utgå.

Även vad smedjan angår synes det mig kunna ifrågasättas, huruvida icke denna bör nedläggas. Sakrevisionen har emellertid anfört, att kliniken behöver en smedja för nödig hov- och klövvård, sjukbeslag samt enkla smidesarbeten. Jag vill med hänsyn härtill ej motsätta mig, att smedjan skall bibehållas tills vidare. Vid smedjan torde bära finnas en hovslagare. I motsats till sakrevisionen anser jag det icke lämpligt, att instruktionssmeden skall föras å indragningsstat. Denne befattningshavare bör i stället sysselsättas i smedjan. Personalen å smedjan bör även kunna utföra åtminstone huvuddelen av de sysslor, för vilka styrelsen föreslagit anställande av en gårdskar. I den mån tiden det medger bör å smedjan kunna utföras allmän hovvård.

Några nybyggnader eller mera genomgripande ombyggnader vid inrättningen torde icke nu bära komma i fråga. Däremot torde det, såsom sakrevisionen anfört, kunna övervägas att efter viss restaurering av huvudbyggnaden dit förlägga platschefens bostad och eventuellt även expeditions- och andra lokaler för avdelningarnas gemensamma behov. Innan ställning toges till denna fråga, bör emellertid utredning ske rörande kostnaderna för en sådan restaurering. Även möjligheterna att inreda ett isoleringsstall i befintliga lokaler bära närmare utredas.

I fråga om medelsbehovet för nästa budgetår anser jag mig med vissa jämkningar kunna biträda sakrevisionens förslag.

Vad då först angår avlöningsanslaget medför det av mig i det föregående tillstyrkta förslaget om överförande å indragningsstat av den å övergångsstat placerade förutvarande föreståndaren vid inrättningen, att posten till avlöning av tjänsteman å övergångsstat utgår. Mot sakrevisionens beräkning av posten arvoden och särskilda ersättningar har jag intet att invända. Denna post bör sålunda för nästa budgetår ökas med ett belopp av 1 000 kronor till 1 400 kronor. Beträffande icke-ordinarieposten anser jag mig i likhet med sakrevisionen bära avstyrka högskolestyrelsens förslag om uppflyttning av en djursjukvårdare i Ce 9 till djursjukvårdare, tillika vaktmästare, i Ce 11 samt om inrättande av en tjänst som laboratoriebiträde i Ce 13, en tjänst som gårdskar i Ce 9 och en tjänst som kontorsbiträde med

lön enligt reglerad befordringsgång. Ej heller kan jag biträda sakrevisionsens förslag, att arvode till en gårdskarll skulle beräknas å omkostnadsstaten. De sysslor, som skulle ankomma på denne gårdskarll, torde såsom förut anförts, åtminstone i huvudsak kunna utföras av personalen vid smedjan. Förslaget om inrättande av en kanslibiträdestjänst i Ce 11 har jag redan i det föregående avstyrkt. I överensstämmelse med vad jag i anslutning därtill anförts synes emellertid under icke-ordinarieposten böra beräknas ett belopp av 2 000 kronor för att möjliggöra anlåtande av sakkunnigt biträde för vissa kamerala göromål. Det för vikariatsersättningar m. m. avsedda beloppet synes av denna anledning böra höjas med sistnämnda belopp utöver det av sakrevisionen föreslagna eller med tillhoppa 3 100 kronor. För avlöning av den assistent åt klinikchefen, vars anställande jag redan förordat, torde böra upptagas 8 400 kronor. Jag har icke något att erinra mot högskolestyrelsens beräkning av medelsbehovet för löneklassförändringar. Med hänsyn till vad sålunda anförts och då jag, såsom framgått av det föregående, icke velat tillstyrka förslaget, att instruktionssmeden skulle överföras å indragningsstat, skulle under nästa budgetår för avlöningar till icke-ordinarie personal erfordras ett belopp av i runt tal $(96\,300 + 3\,100 + 8\,400 + 1\,521 =)$ 109 400 kronor. För rörligt tillägg synes böra beräknas ett belopp av 11 500 kronor. Till avlöningar torde alltså för nästa budgetår böra anvisas ett förslagsanslag av $(1\,400 + 109\,400 + 11\,500 =)$ 122 300 kronor.

I fråga om beräkningen av anslaget till omkostnader för nästa budgetår synes först till behandling böra upptagas spörsmålet om ändrad beräkning av resultatet av inrättningens rörelse. Vad som förekommit vid granskningen av verksamheten har utvisat, att de hittills i rörelsestaten upptagna posterna måste justeras såväl å inkomst- som å utgiftssidan. Sakrevisionsens förslag härutinnan synes i huvudsak böra läggas till grund för fastställande av ny stat för inrättningens rörelse. Eftersom någon extra hovslagare ej bör vara anställd vid smedjan, bör emellertid posten för tillfällig personal beräknas till endast 5 000 kronor. Omkostnadsstaten skulle med denna beräkning av rörelsens inkomster och utgifter komma att tillföras ett belopp av 5 600 kronor årligen såsom särskilda uppborädsmedel. Då särskilt arvode till gårdskarll ej bör beräknas, torde posten expenser ej behöva upptagas till högre belopp än 21 000 kronor. Vid sådant förhållande och då jag icke har något att erinra mot de förändringar, som sakrevisionen i övrigt föreslagit i förhållande till omkostnadsstaten för innevarande budgetår, synes omkostnadsanslaget för nästa budgetår böra uppföras med ett till 24 400 kronor minskat belopp. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa stat för anslaget användning. Därvid synes böra föreskrivas, att anslagsposterna till reseersättningar, till publikationstryck samt till underhåll av byggnader och vägar m. m. i omkostnadsstaten liksom de särskilda utgiftsposterna i rörelsestaten icke må överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande.

Jag torde i detta sammanhang få anmäla, att driftsresultatet av försöksjordbruket under innevarande budgetår beräknas utvisa ett underskott å omkring 10 000 kronor, vilket torde få täckas av överskottet å inrättningens övriga rörelsegränar.

I fråga om anslaget till inredning och utrustning anser jag mig i likhet med sakrevisionen böra tillstyrka, att medel anvisas å riksstaten för nästa budgetår för inköp av den nu förhyrda röntgenapparaten, för inredande av förvaringsrum för denna och för anordnande av trappa till höskullen. Mot de belopp, som högskolestyrelsen äskat för dessa ändamål, har jag intet att invända. Vad angår röntgenapparaten förutsätter jag emellertid, att högskolestyrelsen skall söka få till stånd en överenskommelse, som innebär att redan erlagda hyresbelopp komma att avräknas å köpesumman.

Behovet av ett mottagningsstall synes böra tillgodoses på det sätt, som sakrevisionen förordat. För detta ändamål bör alltså beräknas ett belopp av 9 000 kronor. Då jag förordat, att hovslagarskolan skall nedläggas, torde medel till inredning och utrustning av hovbeslagssmedjan icke erfordras.

Högskolestyrelsens framställning om anvisande av respektive 8 000, 10 670 och 25 695 kronor för reglering av vissa skulder för inköpt utrustning och byggnadsarbeten kan jag biträda med den ändringen att för operationsbordet bör, av skäl som sakrevisionen angivit, beräknas allenast 5 500 kronor. Då det belopp å 25 695 kronor, som avser utförda byggnadsarbeten, använts till inrednings- och därmed i viss mån jämställda byggnadsarbeten, torde hinder icke möta att beräkna detsamma under inrättningens anslag till inredning och utrustning. Till inredning och utrustning torde vid nu angivna förhållanden för nästa budgetår böra anvisas ett reservationsanslag av i runt tal (24 000 + 800 + 1 200 + 9 000 + 8 000 + 5 500 + 25 695 =) 75 000 kronor.»

Utskottet.

Av utredningen framgår, att veterinärinrättningen i Skara efter 1944 års omorganisation lämnat avsevärt sämre resultat än som beräknats. Förutom i det stundom otillfredsställande sätt, på vilket inrättningens nämnd handhaft de ekonomiska frågorna, synes detta förhållande ha haft sin grund däri, att verksamhetens inkomster och utgifter bedömts alltför gynnsamt i de utredningar, som föregått omorganisationen. I det läge, som sålunda uppkommit, torde det vara påkallat att upptaga till prövning frågan huruvida verksamheten vid inrättningen bör fortsättas. På de av Kungl. Maj:t anförda skälen vill utskottet emellertid tillstyrka förslaget, att verksamheten — med vissa ändringar — bör fortgå tills vidare och spörsmålet om inrättningens bestånd för framtiden prövas först efter förloppet av den tid, som kan anses lämplig för att giva en riktig uppfattning om vilket resultat rörelsen normalt kan uppvisa.

Vad beträffar frågan vilka inskränkningar eller omläggningar som redan

nu böra vidtagas vill utskottet till en början biträda Kungl. Maj:ts förslag härutinnan såvitt angår försöksavdelningen, den stationära kliniken och polikliniken.

Beträffande hovslagarskolan och smedjan har Kungl. Maj:t förordat, att hovslagarutbildningen skall helt upphöra från och med ingången av nästa budgetår, medan själva smedjan bör med några förändringar bibehållas tills vidare. I motionerna I: 259 och II: 327 har emellertid som ovan nämnts yrkats, att jämväl skolan skall bibehållas.

Som skäl för skolans nedläggande har anförts, att elevanslutningen under senare år varit ringa samtidigt som ett ganska stort antal platser som hovslagarelever varit obesatta vid såväl veterinärhögskolan som Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut ävensom att det icke torde vara möjligt att uppehålla skolan utan att nedlägga betydande belopp — enligt sakkrevisionen lågt räknat 50 000 kronor — på förbättring av lokalerna, framför allt elevbostäderna.

Häremot har i motionerna framhållits, bland annat, att elevanslutningen till skolan företett en icke oväsentlig ökning från år 1933, endast avbruten av en under beredskapsåren naturlig tillfällig nedgång, att de västsvenska länen sedan gammalt intoge en rangplats inom landet på hästavelns område, varför man trots den pågående mekaniseringen hade att räkna med ett fortsatt relativt stort behov av utbildade hovslagare i denna del av landet, samt att smedjan under sin tid som undervisningsanstalt årligen visat ett driftöverskott på mellan 2 500 och 4 000 kronor under en lång följd av år. Tillika har anförts, att elevbostäderna visserligen icke vore helt tillfredsställande men att det icke skulle krävas något större belopp för att sätta dem i fullt brukbart skick. Ej heller skulle de löpande omkostnaderna ökas i nämnvärd grad, om skolan bibehölls.

Ehuru det onekligen kan synas lämpligt, att även hovslagarskolan bibehålles under den provotid, efter vilken hela inrättningens fortsatta bestånd skall upptagas till avgörande, har utskottet dock funnit övervägande skäl tala för att densamma nedlägges med utgången av innevarande budgetår. Avgörande för utskottets ställningstagande har därvid framför allt varit, att undervisningen icke synes kunna fortgå utan ganska omfattande förbättringar av lokalerna samt antalet obesatta elevplatser vid övriga hovslagarskolor under senare år varit relativt stort.

Utskottet biträder alltså Kungl. Maj:ts förslag även såvitt angår hovslagarskolan och smedjan.

Ej heller mot Kungl. Maj:ts framställning i övrigt har utskottet något att erinra.

Utskottet hemställer därför,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å de likalydande motionerna I: 259 och II: 327,

1) bemyndiga Kungl. Maj:t att från och med den 1 juli 1949 överföra förutvarande föreståndaren för veterinärin-

rättningen i Skara å *indragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet* samt att vidtaga den ändring i personalförteckningen för inrättningen, som påkallas därav;

2) godkänna följande avlöningsstat för veterinärrättningen i Skara, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

Avlöningsstat.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämnda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	kronor	1 400
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	109 400
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	11 500
		<hr/>
	Summa kronor	122 300;

3) å riksstaten för budgetåret 1949/50 under nionde huvudtiteln anvisa

a) till *Veterinärrättningen i Skara: Avlöningar* ett förslagsanslag av 122 300 kronor;

b) till *Veterinärrättningen i Skara: Omkostnader* ett förslagsanslag av 24 400 kronor;

c) till *Veterinärrättningen i Skara: Inredning och utrustning* ett reservationsanslag av 75 000 kronor.

Stockholm den 10 maj 1949.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar Tjällgren, Carl Edmund Eriksson, Anderberg, Hjalmar Nilsson, Svedberg, Jon Jonsson, Henry Johansson och Hugo Osvald; samt

från andra kammaren: herrar Svensson i Ljungskile, Andersson i Tungelsta, Andersson i Surahammar, Gustafson i Dädesjö, Jacobson i Vilhelmina, Larsson i Karlstad, Ahlsten och Boman i Stafsund.

R e s e r v a t i o n

av herrar *Tjällgren, Hjalmar Nilsson, Svensson* i Ljungskile, *Larsson* i Karlstad, *Ahlsten* och *Boman* i Stafsund, vilka ansett att utskottet bort bifalla motionerna I: 259 och II: 327 samt att utskottets yttrande och hemställen därför bort ha följande lydelse:

»Av utredningen — — — skolan bibehölles.

De skäl, som anförts till förmån för skolans nedläggande, synas icke berättigande.

Sålunda må gentemot påståendet, att elevanslutningen under senare år varit ringa, framhållas att under tiden den 2 mars 1944—den 31 december 1948 utexaminerats 52 elever, d. v. s. endast 8 elever färre än som skulle ha varit fallet, därest kurserna varit helt fullbelagda. Vad åter angår kostnaderna för att försätta lokalerna i fullt brukbart skick torde dessa enligt upplysningar, som lämnats utskottet, kunna begränsas till något över 10 000 kronor.

Vid nu angivna förhållanden tala enligt utskottets mening övervägande skäl för att även skolan bör bibehållas tills vidare samt att frågan om dess nedläggande bör upptagas först i samband med prövningen av hela inrättningens fortsatta bestånd. Utöver vad som i motionerna anförts till stöd härför vill utskottet framhålla, att ett nedläggande av skolan utan tvivel komme att medföra en kännbar minskning av det antal hovslagare, som årligen utexamineras i landet, varigenom den redan nu förefintliga bristen på sådana skulle förvärras. Utskottet förordar därför, att skolan tills vidare bibehålles.

Vid bifall till vad utskottet sålunda föreslagit torde den i nu gällande avlöningsstat upptagna posten å 14 100 kronor till avlöning av tjänsteman å övergångsstat böra bibehållas och motsvarande höjning äga rum av avlöningsanslaget.

Mot Kungl. Maj:ts framställning i övrigt har utskottet icke något att erinra.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till de likalydande motionerna I: 259 och II: 327,

1) godkänna följande avlöningsstat för veterinärrättningen i Skara, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1949/50:

A v l ö n i n g s s t a t .

1. Avlöning till tjänsteman å övergångsstat,	
<i>förslagsvis</i>	kronor 14 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	» 1 400

Jordbruksutskottets utlåtande nr 40.

3. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	kronor	109 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	11 500
		<hr/>
	Summa kronor	136 400;

2) å riksstaten för budgetåret 1949/50 under nionde huvudtiteln anvisa

- a) till *Veterinärinrättningen i Skara: Avlöningar* ett förslagsanslag av 136 400 kronor;
- b) till — — — 24 400 kronor;
- c) till — — — 75 000 kronor.»